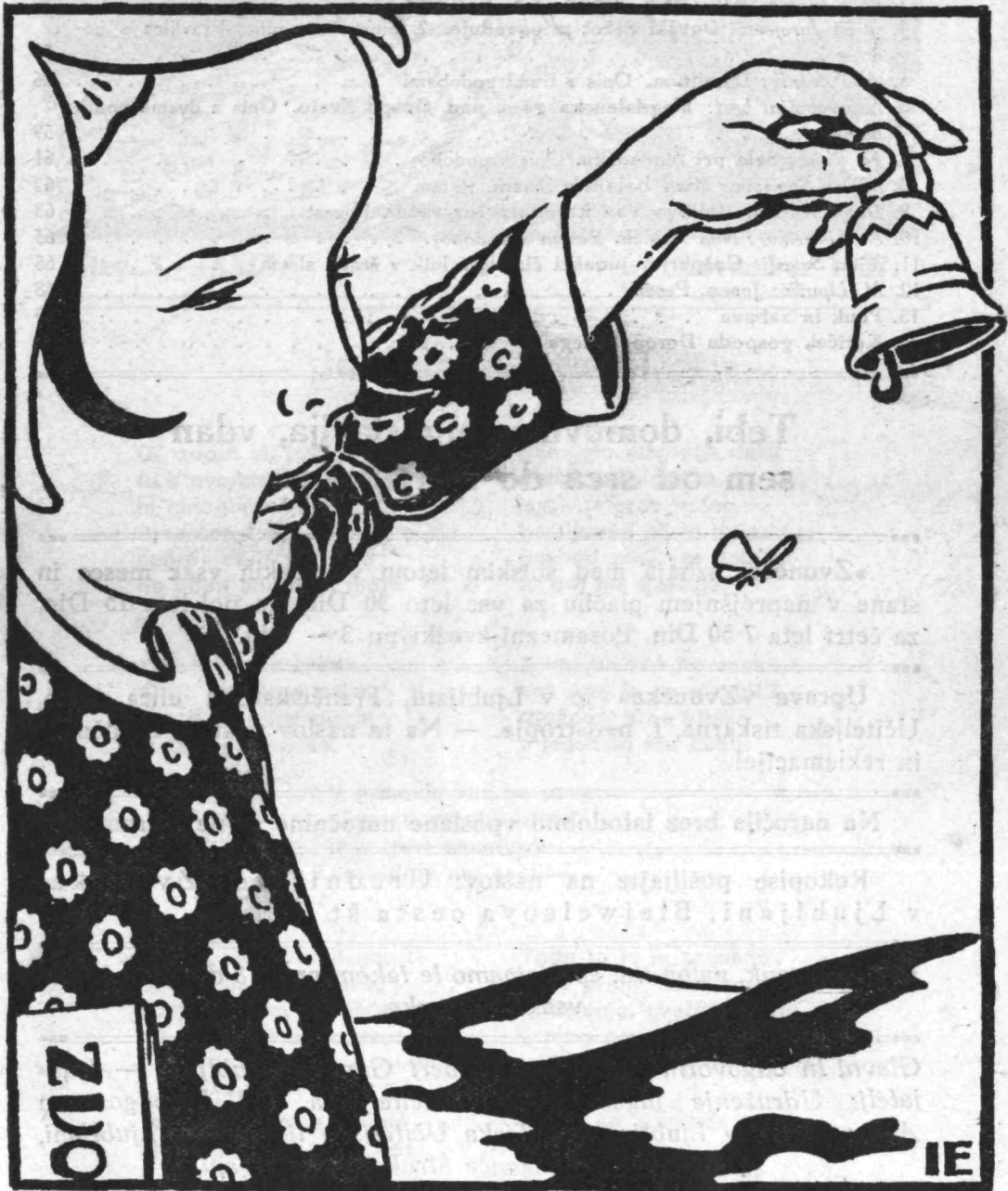

POŠTARINA PLAČANA V GOTOVINI

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

Jesenske pesmi.

1.

Oj, zopet si, jesenski čas,
tu s svojim mirom, hladom
in mnogim sladkim sadom!
Presrčno te pozdravljam jaz,
čeprav obilstvo tvoje
ne polni shrambe moje.

Namesto sadnega daru
utehe čašo polno
imaš za srce bolno,
kar ljubše mi je od sadu;
povsod zdaj vse žaluje,
to bol mi olajšuje.

2.

Po senožetih čreda
ovčic se mirno pase,
pastir za njimi gleda
in tiho poje zase.

A kaj da več ne vriska,
kot prej je na planini?
Otožnost srce stiska
v jesenski mu tišini:

V grmovju več ne peva
njegova znanka ptica
in v travi omedleva
poslednja mu cvetica.

3.

Bilo si cvetno, zeleno,
ptičev glasno in živó,
zdaj pa golo, zapuščeno
tukaj dvigaš se, drevo!

Toda to je le začasno;
zima pride, mine spet,
in zelenje, cvetje krasno
s tabo premladi ves svet.

4.

Jesenske sapice hladné
blisk, grom so ukrotile;
a tvojih vročih želj, srcé,
ne bodo ohladile?

Čemu še hrepeniš mi ti
po radosti in sreči,
ki bilo mi mogoče ni
v mladosti ju doseči?

5.

S prtom belim in mehkim
 sneg bo svet pokril;
 spal bo hrib in dol pod njim
 in se odpočil.

Pa nekoč še mene bo
 bel zagrnil prt,
 vanj pa z mrzlo me rokó
 bo zavila smrt.

Takrat pač za vekomaj
 končno iznebim
 tudi muk se, ki sedaj
 skrivno jih trpim!

Fr. Rojec.

Jesenska megla.

Megla pusta, megla vlažna,
 kaj zagrinjaš nam sedaj
 s svojo sivkasto kopreno
 vsako noč ves naš okraj?

»Vem, vem,« odgovarja megla,
 »da me črtijo ljudje
 in če mogli, bi za vedno
 zapodili me z zemljé.

Malo solnca že imamo,
 a dopoldne mu še ti
 braniš na zemljó sijati;
 to nas muči in jezi!

A pomislijo naj malo,
 da vse cvetke nočni mraz
 bi končal, če jih dobrotno
 ne odevala bi jaz.«

Megla pod nebo se dviga,
 cvetke kličejo za njo:
 »Zdrava, hvala ti najlepša,
 pridi zopet k nam z nočjó!«

Fr. Rojec.

Ob Dravi.

Ob Dravi gode vodni mož:
 dabun, dabun, dabun.
 Le godi, mene že ne boš
 privlekel v svoj tolmun!

Je solnce zdaj še prelepó,
 dabun, dabun, dabun,
 kar sam ostani, vodni mož,
 in čuvaj svoj tolmun!

Preblizu deklica je šla,
 dabun, dabun, dabun.
 In šap! je hlastnil vodni mož
 in pahnil jo v tolmun!

Ivan Albreht.

JURAJ JURAJEVIČ:

Dovški Bržot pripoveduje.

2. SMRT IN VOZNIK.

II.

ako se je ta dogodek končal, oče Rožica še ne ve; zakaj izrabili so bili najini prijatelji iz Ljubljane nastalo vihro, se izmuzali neopaženo izpred mitnice in še naju potegnili s seboj. Tako smo se odtegnili mestni mitnini. Toda pred luteransko cerkvijo uvidim, da sta prazni bariglici ostali na mitnici. Škoda se mi jih je zdelo, zato jo uberem brez vednosti dragih ljubljanskih prijateljev in očeta Rožice takoj nazaj k mitničarju. Že od daleč sem opazil, kako sta si še vedno v besedi mitničar in Boltarjeva Micika iz Vodice. On je vpil, da ne, ona, da da. Košara je stala sredi ceste — prazna, le zavezan poliški piskerc z neznanu vsebino se je še šopiril v njej; zakaj sredi prepira, ko je Micika le preveč migala z glavo, se je velika ruta vrhu košare razvezala in golobje, ki jih je nesla v mesto naprodaj, so osvobojeni drug za drugim sfrčali na bližnje kstanje, potlej pa visoko pod nebo in tja proti Šmarni gori; morda so jo ubrali celo nazaj v domačo vas, kaj se ve...

»Dedec, plačaj!« je vpila Micika in gledala za golobi. Mitničar je iznova kričal, da ne, Micika da da.

Micika se je zaradi golobov naposled nekoliko potolažila. Sklepala je in menda ne v svojo škodo: »Odfrčali so proti Šmarni gori — od tam ni daleč do Vodice — gotovo polete domov, kam pa drugam! In zjutraj zarana jih zopet polovim in še enkrat ponesem v Ljubljano naprodaj.« A sedaj je prišla druga nadloga nanjo.

V košari je namreč nesla v Ljubljano tudi tisti piskerc, v katerem je bilo, kakor sem sedaj slišal, maslo. Ko je košara z glave na cesto zdrknila, se je sicer lonec zvrnil in nekoliko okrušil, a maslo je ostalo v njem. Mitničar je zahteval od masla groš mitnine. Nastal je zopet prepir, samo da je mitničar zdaj vpil, da da, Micika da ne, češ: plačaj najprej golobe! Ker vpitje le ni prenehalo, je pristopil mož zakona, sam višji stražnik ljubljanske policije in poučil razljučeno Miciko: »Gospa, na mitnici pobirajo denar tudi od masla, plačajte, sicer pojdete z menoj v zapor!«

Micika se je nemalo ustrašila in takoj je bila voljna odriniti določeni groš mitnine. Vendar besedica »gospa« jo je pa le tudi preveč spekla, da bi mogla ta nezasluzeni priimek kar mirno vtakniti v žep; »gospa« si le ne da reči, to enkrat nič ni. Zato poreče: »Slišite, gospa pa jaz nisem, jaz sem le Boltarjeva Micika iz Vodice onostran Šmarne gore, pa ne bodite hudi zaradi tega!»

»No torej, Boltarjeva Micika iz Vodice onostran Šmarne gore, opozarjam vas, plačajte groš; na mitnici se tudi od masla denar pobira, sicer vas takoj vzamem s seboj in Šmarne gore in Vodice ne boste danes več videli,« opozarja sam višji gospod stražnik iz Ljubljane Miciko še enkrat, toda jako resno. Videti je bilo, da mož ne pozna šale.

»Tako plačam, takoj,« odgovarja Micika in išče groš v denarnici. »Pa pravite, da pobirajo na mitnici denar?« vpraša Micika, držeč groš v rokah, besedo »pobirajo« poudarjajoč.

»Seveda!«

»Pa res pobirajo?«

»No!«

Zdaj vrže Boltarjeva Micika groš pred mitničarja na tla in reče: »Tu ga imate, pa ga poberite!« Mitničar se je usajal, zakaj meče Micika denar po tleh, a ta je odgovorila mirno: »Saj so ta gospod rekli, da na mitnici denar pobirate; vrgla sem ga pred vas, zdaj ga pa poberite!«

Mitničar je jezno pobral groš, kaj pa je hotel! Višji stražnik se je obrnil v stran in se smehljaj, Micika jo je pa jezno odkurila dalje, še pogledala ni več nazaj...

»Bariglici vzamem,« sem rekel, »zdaj sem pač jaz na vrsti,« sem rekel.

»Od vina boste prej plačali mitnino,« odgovori mitničar in išče listek.

»Od katerega?«

»V bariglicah.«

»Ga ni več, popihalo jo je iz bariglic kakor Micikini golobje.«

»Ampak je bilo v bariglicah,« se je srdil mitničar.

»Tudi golobje so bili v košari in Boltarjeva Micika tudi ni plačala zanje mitnine,« sem pojasnjeval.

»Ampak od vina je davek,« poudarja mitničar.

»Tudi od golobov je davek. Pa zaradi tega davka ne pojdeva ne vi ne jaz loviti ne golobov ne mojih prijateljev,« sem ga prepričeval.

»Pojdi k zlodju!« se je naposled zadržal jezno mitničar in stopil v svojo gajbico.

»Zbogom!« sem odgovoril in odšel naglo s praznima bariglicama v roki za dragimi ljubljanskimi prijatelji...

»No, tako je bilo takrat, zdaj je pa seveda že vse drugače, ali ni res, oče Rožica?« je končal Tiček svoje pripovedovanje.

»Tič si ti, prijatelj, ne Tiček!« zakliče oče Rožica in se smeje solznih oči, potlej pa pristavi: »Ampak ukanila in opeharila sva pa le za mitnino iblajtarja.« Možakar na njegovi strani kima, da je res tako, gostje kličejo vina na mizo in krčmarju, naj gre pit, vsi pa vpijejo: »Živio gospod Tiček!«

V največjem hrušču in trušču stopi v pivnico naš znanec, stari voznik Velkavrh, tisti, ki je vozil Smrt v Kranj. Takrat je zatulil pes pred hlevom in je tulil kar naprej, to pa ne pomeni nič dobrega! In na vrtu za gostilnico jame skovikati sova, kar je še posebno slabo znamenje...

Stari Velkavrh sede za mizo ob peči, kjer je bil še prostor in se je lepo videlo po družbi. Takoj opazi korenjaškega in veselega oštirja, starega znanca in prijatelja. Naroči si vina in klobaso s kislim zeljem. Ko dobi naročeno, se loti jedi in pijače, zakaj potreben je že bil. A ni še dobro povečerjal, kar zapazi, da je stopila v gostilniško sobo visoka žena, njegova znanka — bela Smrt. Živa duša je ni videla, edinole stari voznik Velkavrh sam jo je videl. Prikazala se je pri durih in se nevidno bližala mizi, kamor je srečen in zadovoljen sedel oštir Tiček k večerji, liter bizelčana je stal pred njim in pa telečjo pečenko s solato in praženim krompirjem je imel pred seboj. Pridno je jel zalagati slastne božje darove in jih poplakovati z vinom, vmes se je pa veselo pomenkoval s prijatelji.

Očetu Rožici še ni šla dogodba z ljubljanskim mitničarjem iz spomina in mu je še vedno rojila po glavi. »Hej, Tiček, to sva ga, kaj, tisega iblajtarja v Ljubljani?« vzklikne veselo in pomežikne oštirju. Ta je baš rezal telečjo pečenko. Malo je pogledal v kozarec, potlej pa pristavil: »Da, marsikaj se je že dogodilo, ko pa svet že dolgo stoji.«

»Ampak take še nisem doživel, pa sem Abrahama že pred sedemnajstimi leti videl. Tič si, Tiček, pravim in še enkrat rečem, da si,« zatrjuje oče Rožica. Zdaj zagleda, kako oštir pečenko reže; brž se mu nekaj zasvita v glavi in reče: »Šentaj, ta je pa prava! Gospod oštir Tiček, kaj ti ne ugaja pečenka, da jo stran režeš?«

Dobrodušen grohot se zasliši v sobi, kakor da bi kdo za mernik suhega graha stresel po suhih tleh, oštir Tiček pa vikne: »Zdaj si pa ti, oče Rožica — tič!«

Veselo razpoloženje je vladalo med gosti: Oče Rožica je zgrabil za čašo in napil vsem milim gostom, najbolj pa oštirju Tičku. Kupice so žvenketale, bučni živio je gromko pretresal gostilniško ozračje, oštir Tiček je odzdravljaj, potlej pa zopet sedel in večerjal dalje. Takrat se je približala Smrt njegovi mizi. Stopila mu je za hrbet ter ga nalahko potrepljala po rami.

Prestrašenemu oštirju padejo vilice iz rok. Sunkoma se nasloni na stol in omahovaje vikne: »Mene pa slabi! U—u! Meni je slabo!« Brž se oglasi stari voznik Velkavrh tam izza mize pri peči in zakliče: »Tako po gospoda! Tako pošljite po gospoda!«

Veselo razpoloženje med gosti, ki je dotlej vladalo v gostoljubni pivnici, mine, kakor bi odrezal.

»Kaj je, kaj je? Ali ga je ‚božje‘ zadelo?« se izprašujejo in spogledujejo gostje začudeno, strmeče. Oče Rožica vstane, buli z debelimi očmi po gostih in ne more verjeti, kar se je pravkar dogodilo; roke drži razprostrate pred seboj, kakor da bi hotel pomagati, pa obstane na mestu...

»Saj ni tako hudo, ne! Saj mi ni več slabo!« izusti zdaj oštir Tiček sam. Odleglo mu je. Tesno ozračje v gostilnici se je nekoliko zrahljalo. Nekateri gostje kličejo: »Saj ni tako hudo, saj ni tako hudo, samo tako govori!« A stari voznik Velkavrh le sili: »Po gospoda pošljite! Le hitro pošljite, smrt bo!« In še sili in še in še...

Vsi so bili zbegani. Ljudje so plačevali in odhajali, le nekaj jih je še ostalo.

V drugič dvigne Smrt roko in sune oštirja v hrbet pod rebra, gospod Tiček je bled ko mrlič in se zgrudi nezavesten na tla, nesti ga morajo v posteljo. Stari voznik Velkavrh kliče: »Hitro po gospoda! Smrt bo, smrt!«

Mahoma je bila gostilnica skoraj prazna. Ostala je le trohica prijateljev, med njimi oče Rožica, ki je še vedno držal razprostrte roke pred seboj, pripravljene za pomaganje. Zdaj se je vendar zmajal in nemirno koracal gori pa doli po pivnici ter kimal žalostno z glavo: »Ne gre mi v glavo in ne: prej na meji svatovščine, zdaj pri mejniku pogrebščine... to vendar ne gre! Mati božja s Šmarne gore, pač ne bo umrl naš prijatelj Tiček? Ljubi Jezus, daj mu zdravja!«

Tekali so po gostilnici sem in tja, gori in doli, povpraševali, svetovali, vzdihovali, jokali — vse vprek...

»Hitro pošljite po gospoda! Smrt bo, smrt!« kliče in prosi in sili stari voznik Velkavrh.

Smrt gre zdaj k bolnikovemu zglavju in vzdigne roko. Še bolj kliče, obupno kliče, sili, prosi, priganja stari voznik Velkavrh. Obupni klici starega voznika predramijo oštirja Tička iz nezavesti. Za trenutek spregleda, nato šepetaje vzdihne: »Umrl bom!« in zopet zapre oči.

Hitro pošljejo po gospoda. A komaj, komaj pride duhovnik, že ga prime bela žena — kruta Smrt za glavo, mu jo nekoliko nagne in korenjaški oštir izdihne. In v Kranju v bogati hiši, zidani na dva konca, so imeli mrliča.

Smrt se zahvali zdaj staremu vozniku Velkavru, da ji je pripomogel odvesti čisto dušo v neznano večnost, nato pa izgine. Tudi Tičkovi so se mu zahvaljevali ter mu zlasti drugo jutro, ko se je napravljal na pot, dobro postregli, ker jih je opozarjal in silil z vso vnemo. V tisti zmedi bi sami težko pravočasno preskrbeli za zadnjo tolažbo rajnkemu, in oštir Trček bi moral brez zadnje popotnice nastopiti zadnjo pot.

Drugo jutro se je odpeljal s težko obloženim vozom stari voznik Velkavrh dalje proti Jesenicam. Vso dolgo pot je pretolkel možakar peš, zakaj spredaj, kjer je Smrt sedela, ni maral sesti na voz, drugje pa prostora ni bilo zanj in tako ni kazalo nič drugega, nego da je hodil peš poleg voza. Rekel je, ko so ga izpraševali, zakaj se ne pelje: »Na kraj Smrti ni dobro sesti.« Velkavrh je bil star voznik ter je moral vedeti, kako in kaj.

A. POTOČNIK:

Ljubljana.

(Dalje.)

9. ZNAMENITE STAVBE NA NOVEM TRGU.

ajimentnejše poslopje Novega trga je bila vicedomska palača, ki je stala na mestu današnjega vseučilišča na Kongresnem trgu. V tej palači je stanoval cesarjev namestnik — vicedom — prva oseba v deželi. Leta 1747. so opustili mesto vicedoma, zato so tu odslej domovali vsakokratni deželni glavar in deželni uradi. Velikonočni potres leta 1895. je to stavbo tako poškodoval, da so jo morali podreti. Sedanja palača, ki so zanjo porabili tudi obširen vrt poleg vicedomskega poslopja, je bila dodelana leta 1906. V tej palači je bil do državnega prevrata l. 1918. sedež deželnega odbora, deželnega glavarja in deželnih uradov. Od l. 1919. pa je dom slovenskega vseučilišča.

Thurnova hiša

Turjaški trg

Deželna hiša

Na severni strani vicedomskega vrta je stala od leta 1848. s t r a ž n i c a Narodne straže, ki so jo podrli leta 1857.

Vsako večje mesto ima Gosposko ulico, tako tudi Ljubljana. Te ulice so nastale, ker se je gospoda umaknila ob turški sili iz svojih gradov za mestno obzidje ali pa tudi, ker se je na zimo rada preselila v mesto, kjer je bilo več zabave in razvedrila.

Imenitna je hiša v Gosposki ulici št. 3, ki jo je dal sezidati okolo leta 1763. Andrej Daniel grof Barbo. V tej hiši je za kongresa bival neapolitanski kralj Ferdinand s svojim spremstvom. Večina hiš v Gosposki ulici je še dandanes last plemenitašev, vendar je njih število že redko.

Znamenito je poslopje, ki stoji na vogalu Gosposke ulice in Marksovega (prej Turjaškega) trga št. 4, kjer je danes nastanjen

Državni osrednji urad za ženski domači obrt in avstrijski konzulat. To poslopje je zgradil leta 1561. Jakob baron Thurn z odkupnino 20.000 cekinov, ki jih je prejel za glavo nekega turškega paše, katerega je sam ujel.

Tej hiši nasproti stoji še dandanes ena najlepših palač na Turjaškem trgu — Deželna hiša ali »lontovž«, kjer je dandanes nastanjena Kmetijska družba za Slovenijo. Tu so se shajali deželni stanovi k deželnim zborom, tu so se vršile sodne obravnave, tu so bili deželni uradi in deželna blagajnica.

Prvo deželno hišo so sezidali leta 1467., ki jo je potres leta 1511. popolnoma porušil. Novo hišo so sezidali leta 1548. ter jo pozneje polagoma povečavali. V hiši je bila velika dvorana, njej nasproti pa kapelica, posvečena sv. Ahaciju. Tu je bral prelat mašo pred otvoritvijo deželnega zbora. Od leta 1856. do leta 1895. je v tej hiši stanoval deželni predsednik, tu so bili nastanjeni uradi deželne vlade.

Knežji dvorec — dvorišče

Na sedanjem Marksovem trgu so bile nekoč viteške igre — turnirji. Dne 17. februarja 1652. leta se je udeležilo take igre 35 vitezov v štirih skupinah. Ob sejmih so tu prodajali razno blago. Od leta 1851. do leta 1859. so tu ponujali Vipavci svoje pridelke. Na nezazidanem prostoru poleg banke »Slavije« je stalo do leta 1896. eno najimennejših poslopij stare Ljubljane »Knežji dvorec«, ki ga je dal sezidati leta 1642. grof Volk Engelbert Turjaški, takratni deželni glavar.

V tem poslopiju se je shajalo plemstvo iz vse dežele. Poslopje je bilo zidano v četverokotu in je imelo prostorno dvorišče. Bilo je obširno in dvonadstropno. Poleg prostranih soban je bila krasna knjižnica in zbirka umetnin, po hodnikih so visele slike tedanjih umetnikov. Na južni strani so se razprostirali vrtovi, kjer je raslo južno sadje. Te nasade so poživiljali umetniški kipi in vodometi. Za obzidjem je bil ribnik, po katerem so plavali beli labudi. Ob slovesnostih so tu prirejali italijanske opere in dramske igre.

Ob križevniški cerkvi je obširno poslopje nemškega viteškega reda, ki so ga nekdanj imenovali »Nemško hišo«. Sem se je že pred letom 1256. naselil nemški viteški red. Redovniki so poučevali mladino in stregli bolnikom. Leta 1442. je dal celjski grof njih samo-

stan podreti in požgati. V letih 1567. do 1579. je bilo zgrajeno sedanje poslopje. Na sedanjem Valvazorjevem trgu, ki se je nekoč imenoval »Nemški trg«, je stala šola in bolnica.

Od Nemške hiše je držala na Breg pot po sedanji Križevniški ulici, ki so jo imenovali tudi »Nemško« ali »Ribiško ulico«. Poslopja v tej ulici so tudi stara, kar priča zlasti hiša št. 9, ki je bila last bogatega trgovca Krištofa Troppa pl. Troppenaua, ki je bil tudi posestnik grajskega poslopja v Polhovem gradu. Nad hišnimi vrati je grb z letnico 1658.

Na Bregu smol! Visoka, trinadstropna hiša nasproti šentjakobskemu mostu je bila last imenitnega in za nas Slovence prezasluznega moža Žige barona Cojza (Zoisa).

Žiga baron Cojz

Nasproti Cojzovi hiši, kjer je danes gostilnica pri »Vitezu«, zapazimo nad vežnimi vrati vklesana vojaška znamenja in zastave, pod njimi pa glavo viteza. Lastnik te hiše je bil Peter Anton Codelli, ki je služil kot pomočnik pri trgovcu Francu Zergolliju. Po njegovi smrti je prevzel Codelli trgovino in obogatel. Za dober denar si je v onih časih marsikdo kupil plemstvo, tako tudi Codelli, ki je dobil pridevek pl. Fahnenfeld (Die Fahne = zastava); zato zastave nad vhodom.

Večina hiš na Bregu je bila last pridnih in podjetnih trgovcev in obrtnikov, ki so imeli v pritličju dobro obiskovane trgovine, gostilnice in pekarije. Najboljši odjemalci so bili delavci. Ti so razkladali in nakladali blago, ki je bilo pripeljano ali odpeljano po Ljubljani. Ob bregu Ljubljane je stalo okolo 30 m dolgo, zidano skladišče carinskega urada, kjer so finančni pregledniki vršili svojo službo. Leta 1865. je mestna občina to poslopje odkupila, podrla in nasadila drevored na Bregu leta 1871.

Z Brega pridemo po Črevljarski ulici v Židovsko ulico, kjer so stanovali večinoma židje. V Ljubljani so bili menda židje prvi trgovci, ki so imeli dolgo časa v rokah velik del trgovine z inozemstvom. Pečali so se tudi z zdravništvom in oderuštvom. Imeli so že pred letom 1213. svojo sinagogo (molilnico). Kristjani so žide mrzili in jih dolžili, da so zastrupljali vodnjake in studence ter s tem provzročali kugo. Zato je prišlo leta 1290. med njimi in kristjani do hudega poboja.

NEOSVOBOJENI BRAT:

Magdalenska gora nad Gospo Sveto.

III.

Gospa Sveta! Tu z vrha Magdalenske gore sem gledal na mogočna stolpa gosposvetske cerkve in na um mi je prihajala slavna zgodovina Slovencev v oni dobi, ko so še svobodno umeščali svoje vojvode na Gosposvetskem polju. Da, svobodno! Tedaj Slovenci na Koroškem še niso ječali pod nemškim jarmom, vsa Koroška je bila slovenska, a o Nemcih na Koroškem še ni bilo ne duha ne sluha! Nemci so prišli na Koroško šele dobrih 150 let pozneje nego Slovenci. A s prihodom Nemcev na Koroško se začenja ona žalostna usoda ponemčevanja koroških Slovencev, ki se vleče vsa dolga stoletja do današnjega dne.

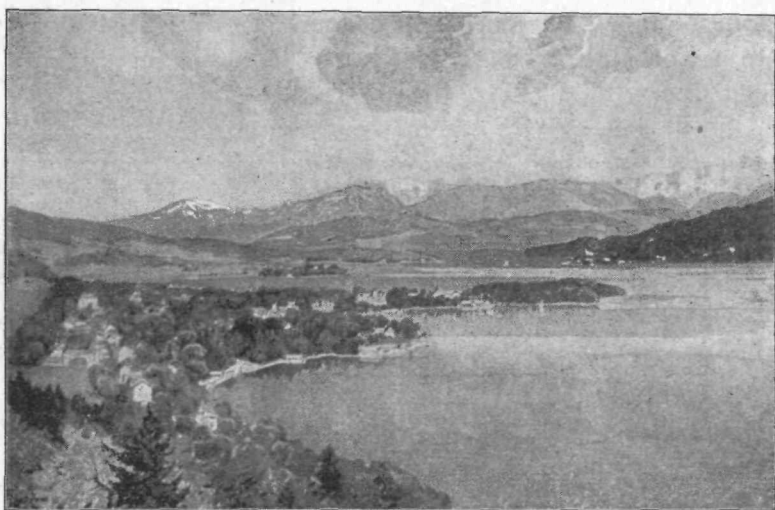
Gospa Sveta

Vso to dolgo dobo skoro dvanajstih stoletij (od l. 750. do danes) bi lahko označili z nečloveško besedo »exterminetur« — iztrebiti je treba korotanske Slovence! S to besedo je izražena vsa bedna zgodovina naših koroških bratov! A nikdar še niso izvajali naši narodni sovragi tega iztrebljevanja Slovencev na Koroškem s tako preračunano in brezobzirno krutostjo, s tako nečloveško doslednostjo nego v današnjih dneh! Z vsemi sredstvi so na delu, da čim prej iztrebijo Slovence iz Koroške!

Pesnik Medved je pel o Vrbskem jezeru:

Jezero Vrbsko, kras Korotana,
 biser prirodne lepote — znaj,
 da krvavi mi, da peče me rana,
 kadar se nate spominjam sedaj!

Toda ne samo Vrbsko jezero, vsa lepa koroška zemlja, nekda vsa slovenska, zdaj že do tričetrtnine ponemčena, zadaja našemu srcu krvavečo in pekočo rano. A najbolj skelečo rano zadaja našemu srcu, ker nam hočejo zdaj s kruto brezobzirnostjo v najkrajšem času ponemčiti še zadnjo četrtnino našega Korotana! Že so navdali večino naših slovenskih bratov na Koroškem z nam sovražnim duhom in v kratkem, tako upajo, bodo lahko rekli: Ni več Slovencev na Koroškem!

Vrbsko jezero

Te misli so mi rojile po glavi, ko sem sedel vrhu Magdalenske gore in se mi oko ni moglo nagledati očarujoče krasote našega izgubljenega raja — izgubljenega po bridkem porazu dne 10. oktobra 1920. Zločin nad celokupnim našim narodom je bilo to koroško glasovanje dne 10. oktobra 1920! Potem, ko so nam ljudstvo odtujili, smo plebiscit morali izgubiti! Da, morali, a pravično to ni bilo! In naš narod ima danes isto prirodno pravico do svojega slovenskega Korotana, kakor jo je imel pred 10. oktobrom l. 1920!

FR. ROJEC:

Sela pri Šumberku.

(Dalje.)

ličici pod št. 1 in 6 predočujeta gradova Kozjak in Šumberk za Valvazorja v letih 1641.—1693. Selska župnija je majhna in ima samo dve podružnični cerkyi, in sicer v Arčevcah pod št. 4 in na Šumberku pod št. 2. Cerkev v Arčevcah je lična po svoji vnanji zidavi, a ona na Šumberku znamenita po svoji starosti in nenavadni zidavi za ta kraj.

Stoji v strmi rebri tikoma pod razvalinami grajskega obzidja in ima nizek ploščat zvoniček z dvema linama, ki visita v njih napol srebrna zvonova čudne podolgovate oblike. Ta cerkev je bila nekdanj grajska kapela in se je dobro ohranila do današnjih dni. Sličica pod št. 5 kaže hrib Šumberk s cerkvijo in z grajskimi razvalinami, kakor se to vidi od jugovzhoda s poti v Arčevce. Sličica št. 7 predočuje pogled na visoke štirioglate šumberške razvaline od južne strani z drugih, nizkih šumberških razvalin. Obe razvalini na vrhu hriba loči ozek greben s potom po sredi, ki ga vidiš na sličici.

Na pobočju hriba Šumberka je na zahodni strani nekdanj stala grajska pristava. Zdaj so tam hiša in gospodarska poslopja imovitega kmeta, čigar zemljišče z njivami, s senožeti in z gozdom se razteza čez polovico hriba na tej strani, sega globoko dol v doline in dalje do ceste, ki drži tu s Sel skozi Orlako proti Zagradcu in Krki. Na drugo stran drži ta cesta s Sel do Podgabra, kjer se veže z državno cesto.

S Sel lahko pridemo v dvajsetih minutah na Šumberk. Z njegovega vrha, posebno pa še z visokih, lahko dostopnih razvalin prelepo vidimo daleč na vse strani, ob jasnem vremenu z daljnogledom celo Karavanke, Julijske planine s Triglavom in Ljubljanski grad. Pred več leti, ko sem jaz še na Selih hodil v šolo, so pogostoma prihajali na Sela in Šumberk lovci, uradniki in prijatelji lepe prirode iz bližnjega gradiča Mala vas, iz Trebnjega, Dobrniča in Žužemberka; v mesecu maju pa so ti izletniki leto za letom prirejali v velikih družbah izlete na Šumberk. Tu so do pozne popoldanske ure peli, vriskali, trobili na lovske rogove, godli na domačo harmoniko, kurili in pekli krompir.

Pozneje so taki izleti prenehali, sedaj pa zopet dobiva Šumberk vedno več obiskovalcev celo iz daljnih tujih krajev. Daljnim izletnikom je priporočljiv povratek s Šumberka čez Bobno goro na Veliko loko ali v Trebnje na železniško postajo. Ta pot jih vodi mimo Kozjaka in Male vasi.

Grad Kozjak je zdaj porušen do tal. Vidi se iznad grmovja le še groblja temeljnega kamenja in pod gričem nekoliko obzidja. Zi-

—dove razpadajočega gradu so kmetje podrli in kamenje porabili pri zidanju nove naselbine Selca v dolini pod Kozjakom. Gradič Mala vas onkraj Selc pa je bolj majhna in skromna stavba iz novejšje dobe,

kakor jo predočuje ta naša po- doba. Gradiču pripada veliko po- sestvo, ki preživlja številno dru- žino sedanjega lastnika; na levi strani vežnih vrat je vzdana kamenita plošča z napisom, ki prča, da je bil tu rojen škof Fri- derik Baraga, znameniti slovenski misijonar v Ameriki, in še več drugih znamenitosti dobiš v tem napol gosposkem in napol kmeti- škem domu.

Bivanje na Selih je najprijet- nejše in razgled po okolici je naj- krasnejši spomladi ob koncu aprila in v začetku maja, ko cvete sadno drevju in v mladem bukovju zopet kuka kukavica, v vrhovju visokih dreves glasno žvižgata kos in dro- zeg, a po grmovju gostole penice, taščica in drugi drobni pevci. Lepo in prijetno je tukaj tudi jeseni, ko začne zoreti sadje ter rumeneti in rdečiti se vrtno in gozdno drevje, da vsa pokrajina žari kakor zača- rana v najpestrejših živih barvah.

(Konec.)

Mlad bolnik v jeseni.

*Sivo jesensko nebo
visi nad zemljó...
Velo je listje dreves,
smrti boji se, trepeče,
težko se trga od vej,
pada na tla...
Bolni mladenič, kaj tvoje srce zdaj občuti?
Kazalec ure življenja bliža se zadnji minuti...
Tihi koraki, svojcev prikrito ihtenje...
Kaj je življenje, mladenič, kje je zelenje,
ki ga v pomladi minuli pila je tvoje oko?
Veter šumi in solzi se jesensko nebo...*

Maksa Samsova.

DRAGO KOČMUT:

Malega Vančka Miklavžev večer.

ikdar še ni videl Vanček svojega očeta. V majhni vasi pod hribčkom se je rodil, ko je divjala srdita vojna za osvoboditev narodov izpod tujega jarma. Pač se je mudil oče h koncu l. 1915. kot ranjenec na dopustu, a takrat še malega Vančka ni bilo. Posloviti se je moral oče in zopet oditi na gališko fronto. Težko je bilo slovo. Pravil je svoji ženi: »In če padem tam daleč na galiških poljanah, ne zabi me! Ne zabi mojih besed, ki ti jih pravim v slovo: Če dobimo sinčka, ga uči ljubititi naš rod in našo domovino! Pravi mu o tujcu, ki nas je vedno zatiral. Pravi mu, kako smo se borili za svobodo, ki mora priti. Ženal! Kmalu bo konec vojne in klanja. Konec bo vsega preganjanja. In združimo se bratje od Triglava do Soluna in Balkana v eno državo. Daj Bože, da se vrnem in vidim tebe z detetom v svobodni zemlji!«

Odšel je. Romala so pisma tja na bojišče in nazaj v tiho vas. Malo je smel človek takrat pisati. Kar je čutilo srce, vse to si moral skriti. Saj ena beseda je zadostovala in upihnnili so ti luč življenja. Niso vprašali, li imaš ženo ali deco. Bili so časi, deca moja, ko je bilo greh, da si Slovenec, da si Slovan. Umirati smo smeli, a molčati smo morali.

Minula je pomlad. Poletje se je nagibalo h koncu. V vasi pod hribčkom je bilo veselo. Dobili so Vančka. Pa je pisala vsa srečna mati očetu na bojišče: »Prosi za dopust in pridi, samo za en dan pridi, da vidiš našega junaka!«

Čakala je dan za dnem, da se odpro vrata, da pride on, njen mož. Vsak dan je izpraševala pismonošo po pošti. Zaman. Nekega dne pa ji prinese njeno pismo. Trde in mrzle so bile črke: »Pogrešan!« Je li živ, ranjen ali ujet? Vse to je rojilo mladi materi po glavi. Nič odgovora, le to se je znalo, da divja huda bitka, da padajo naši fantje za tuje mogotce...

Stopila je do svojega prvega učitelja. Temu starčku je potožila svojo bol. Starček je sedel in pisal na komando polka, pisal na urad Rdečega križa. Dolgo je hodil ta odgovor. Bila pa je zopet le beseda: »Pogrešan!«

Edina tolažba v tej težki uri ji je bil mali Vanček. Ves čas je bila pri njem. In fantiček je rastel. Kako je bila srečna, ko se ji je ta angelček prvič nasmejati. »Vsaj tebe imam, če se ne vrne dragi moj mož,« je dejala neštetokrat.

Tedni, meseci, da, dve dolgi leti... O možu ni bilo ne duha ne sluha. Sosedje pa so si šepetali, da je oče malega Vančka padel tam v daljni Galiciji.

Oktobra 1. 1918. pa zadoni klic: »Konec vojne!« V poslednjo slovensko vas je prišel ta klic. Tisoče in tisoče src si je oddahnilo. Razpadli so prestoli tiranov. Mlade in nove države so se ustanovile. Prvič so vihrale naše zastave na mornarici sinjega Jadranskega morja. Poljubili smo se bratje Slovenci, Srbi in Hrvati... To so bili dnevi, tako lepi, da je bilo vredno za te trenutke umirati.

Vračali so se možje, fantje, sinovi in bratje v svobodno Jugoslavijo. A mnogo jih ni prišlo. Dali so življenje za to mlado državo. Tako je bila ponekod radost, ponekod pa žalost za svojci.

In mali Vanček je klical tato, naj vendar pride, ko so se drugi že davno vrnili. »Priden bodi in tata pride!« mu je pravila mamica. Pa mnogo upanja sama ni imela.

Minulo je poletje, jesen je bila. Snežilo je in mrak je padal v sobo, kjer sta mislila na očeta Vanček in mamica. Mamica mu je pravila, kako pride za nekaj dni sv. Miklavž in prinese darila dečici, ki je pridna.

»Ali prinese sv. Miklavž vse, česar ga prosimo?« vpraša tiho Vanček.

»Če je deca pridna, prinesel!« odgovarja mamica.

»Mamica, moli z mano, da nama prinese tato, samo našega tato.«

In sta goreče molila za očeta in ljubljenega moža. Dolgo ta večer Vanček ni zaspal. Vsak sleherni dan je molil: »Ljubi sv. Miklavž, vrni mi ateja!«

Miklavžev večer je prišel. Na vas je legel mrak. Vse ceste so bile kakor izumrle. Deca danes ni imela časa za rajanje ne za sanjanje. Doma so čakali, da pride sv. Miklavž. V cerkvi je zazvonilo. Mati je prižgala luč. Od sosedovih se je začul vrišč z rožljanjem verig. »Mamica, sv. Miklavž prinese tato!« je vpil Vanček in ploskal z rokami.

Mati je zrla s tihim veseljem nanj... Kaj bo, ko mu Miklavž ne izpolni njegove lepe želje?

Nekdo potrka na vrata — enkrat, dvakrat... Mati odpre. Pred vrati pa stoji sam sv. Miklavž. V rjavi ponošeni obleki, z dolgo brado, gleda v sobico. Vanček pa bliskoma poklekne, sklene ročice in klikne: »Sv. Miklavž, daj mi ljubega tato!«

Tedaj se vlijejo sv. Miklavžu solze iz oči. Objame otroka in kliče: »Dete ljubo! Nisem sv. Miklavž, jaz sem tvoj atek!« Poljublja otroka in mater. Pozno v noč so sedeli atek, mamica in Vanček v topli sobici. O vsem je pravil oče, kako se je vračal iz daljnje Sibirije v Jugoslavijo. In ko so legli spat, je molil Vanček: »Ljubi sv. Miklavž, hvala ti lepa, da si nam vrnil očeta!«

Naš Rajček.

Rajček naš — to je fantiček,
neugnanec kot žrebiček!

Prvi zjutraj se zbudi,
na očeta navali,
skoči z eno roko v lase,
z drugo se po bradi pase,
jo mrcvari neugnanec,
da prežene tatku spanec.
Vsa družina mora vstati,
ko začne on ropotati.

Pridno ves dan telovadi:
enkrat v stoji sam se vadi,
drugič skače, se obrača,
lonce mamici prevrača.
Res hoditi še ne zna —
kar po štirih koracá
zdaj naprej in zdaj nazaj,
grozen dela dirindaj.

Ko gre solnce za goró
nekaj skoči mu v oko
in tako ga ščegeta,
da zaprosi: »Nina — ná!«

Jokati pa res ne zna!

Fr. Ločniškar.

MITJA ŠVIGELJ:

Gašperjev junaški čin.

Igra lutk v šestih slikah.

II. SLIKA.

Carjev kabinet. — Car sedi v velikem naslanjaču, poleg njega stoji zdravnik, pri oknu minister.

Car: Če moje širno kraljestvo ne premore niti enega junaka, ki bi se upal v svet, da poišče mojo hčerko, potem ne želim ničesar več od vas!

Zdravnik: Vaše veličanstvo, če ni med narodom nobenega takega junaka, je pa morda na dvoru. Saj imamo hrabre vojake in izkušene, junaške ministre...

Minister: M... da, m... da...

Car: Ministre rabimo na dvoru in jih je še premalo, da bi jih pošiljali po svetu.

Zdravnik: Morda bi pa zapregli konje in bi vaše veličanstvo odšlo na potovanje po drugih carstvih, morda bi se tam nekoliko razvedrili in pozabili na nesrečno izgubo visokorodne hčerke.

Minister: Da, da, na primer v Indijo, kjer preži izza vsakega drevesa krvoločni tiger, ali pa v Afriko, kjer teptajo sloni ljudi kot valjar kamenje.

Car: Na potovanje ne pojdem, ne morda zaradi nevarnosti pred tigri in sloni, temveč ker se ne ganem iz te sobe prej, dokler ne stopi pred mene moja hčerka.

Minister: Bože! Kako dolgo še?

Car: Čeprav do moje smrti!

Minister: In blagor države?

Car: Če mi država ne nudi niti enega neustrašnega junaka, naj tudi od mene ne pričakuje ničesar več!

Zdravnik: In vaše zdravje?

Car: Brez moje ljubljene hčerke mi ni do zdravja, a v smrti pride pozabljenje.

Gašper (za odrom): Vaše veličanstvo! Vaše veličanstvo! (Prihiti pred carja.) Ponižno se klanjam, vaše veličanstvo! Dali ste me klicati in že sem tu.

Car: Nisem te dal klicati.

Gašper: A da, je že res! Sam od sebe sem prišel, da!

Minister: Glej ga nepridiprava! Kaj nas motiš, ko opravlja mo važne državne posle!

Zdravnik: Idi, zdaj ni časa za šale!

Car: Pustita ga, naj govori! Več resnice je v njegovih besedah, kakor v vseh drugih. Kaj želiš od mene?

Gašper: Pripravljen sem za pot, da poiščem vašo hčer. Čez mesec dni bo stala z menoj pred vašim veličanstvom.

Car: Ali govoriš resnico?

Minister: Takle brezumneš jo najde — o, zares!

Zdravnik: Izgubil se boš v svetu. Saj še ne veš ne, kam bi se obrnil!

Gašper: Najprej pojdem v Indijo, kjer razparam trebuš vsakemu tigru, enega pa vzamem s seboj za gospoda ministra; nato pojdem v Afriko in jo popolnoma preiščem na hrbtu slona, ki ga privedem s seboj za našega učenega zdravnika. Hi-hi!

Car: Gašper, zopet se šališ!

Gašper: Ne, ne, ne šalim se. Takoj odidem na pot in — kakor sem rekel — čez mesec dni bo stala pred vami vaša visokorodna hči.

Car: Toda kako pojdeš na pot brez orožja in v večni nevarnosti pred tolovaji in zvermi?

Gašper: O, meni ni treba nikakega orožja! Moje edino orožje je moj jezik. Ta me izmaže iz vsakega še tako neprijetnega položaja.

Car: Gašper, zopet se šališ!

Gašper: Ne, ne, govorim čisto resnico! Nisem tak, kakor so vaši ministri in zdravniki, ki samo nekaj besedičijo o državnih poslih, ne store pa nič.

Minister: Prosim!

Zdravnik: Taka predrznost!

Car: Govoril je resnico, ki vas bode v oči, meni je pa pred svetom v sramoto. In Gašper, če že res greš, koliko vojakov hočeš vzeti s seboj?

Gašper: Nič.

Car: Zakaj ne?

Gašper: Zato, da pripade vsa nagrada samo meni.

Car (*se smeje*): O, Gašper, zares si smešen človek!

Gašper: Smešen? Da, a tile vaši ministri so pa še bolj smešni.

Minister (*jezno*): Pritepenec!

Gašper: Pritepenec? No, saj že grem.

Car: Gašper, ali res greš?

Gašper: Tako gotovo, kakor sem tu. Prosim za blagoslov, vaše veličanstvo, ko odhajam. (*Poklekne.*)

Car (*dvigne roki nad njega*): Bodi mi blagosloven, sin! Hodi srečno in Bog te varuj nezgod! Če se ti posreči tvoja blaga namera, ti obljubljam pol svojega carstva.

Gašper (*vstane*): Ta blagoslov pa zaleže! Hvala vam, vaše veličanstvo! Moj poklon in na snidenje čez mesec dni!

Car: Hodi!

G a š p e r: Zdaj pa le hitro v Črni les! Sreča naj me vodi, pamet in zvitost moja, pa jo najdem! (*Zapoje*):

Razgrnite se, gozdovi,
mlad junak za srečo gré.
Uravnajte se, bregovi,
in razkleni se, morjé!

Zdróbi v prah se mi, skalovje,
mlad junak za srečo gré,
in ukloni se, gorovje,
in ne skrivaj mi cesté!

(*Odhiti na desno. Pesem se izgubi v daljavi.*)

C a r: Odšel je...

M i n i s t e r: Da, odšel je. A Bog ve, do kam pride!

Z d r a v n i k: Odšel je, a ne vrne se več!

C a r: Naj mi nakloni Vsemogočni le še to veselje, da se vrne in z njim moja hčerka. Zvit je bolj kot lisjak, a junaški bolj kot vsakdo. Vrne se, vem, da se vrne in osramoti vse druge. In ko se vrne on in moja ljubljena hči, se vrne tudi moje zdravje...

Z d r a v n i k (*v zadregi*): M-da, m-da!

Z a s t o r p a d e.

Jesen.

*Pred dnevi je leto pri nas gostovalo,
pred dnevi je solnce v doleh vasovalo,
gorele planine so v žaru in vonju dreves,
akordi cvetic so plamteli v naročje nebes.*

*In danes? — Jesen je razpela polmračne zavese,
dežuje — večer se je sklonil globoko do strehe,
opuščene plakajo trate in lehe,
polsivo ozračje se v hladu mežikavem trese.*

*Pred dnevi iz grudi so nade kipele,
livade so v duši še radostno pele...
To bilo je leto! — In danes je žalost samotna
prepregla planine, doline, drevesa tihotna.*

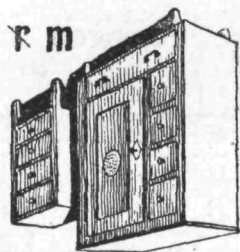
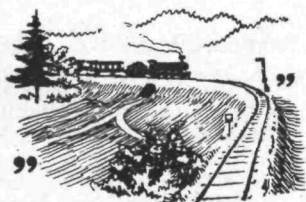
*Poskrili so murni se v zemljici rjavi,
in lastavka peva slovo v daljavi,
le vrabec smehlja se na veji: »Čiv, čiv,
saj pride pomlad še, samo če boš živ!«*

M. Lipužič.

Zastavica v podobah.

Priobčil V. Jordan.

az

Maribor

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Žiga baron Cojz.

V nadaljevanju opisa Ljubljane omenjamo na str. 58. Žigo barona Cojza. Njegov oče Mihael Angelo Cojz je prišel iz Trsta v Ljubljano ter se poročil s Slovenko Ivano Kapusovo, ki je bila doma iz Kamne gorice. Žiga je bil rojen 1. 1747. v Trstu. Po končanih študijah se je stalno naselil v Ljubljani in vodil očetovo trgovino. Mnogo je potoval po Sloveniji, zlasti po

Gorenjskem, kjer je imel rudnike in fužine. Ko je bil star 42 leti, je popolnoma ohromel in od leta 1797. ni več prestopil hišnega praga. Vozil se je po stanovanju v stolu s kolesi, ki ga je sam izumil. Poleg tega, da je vodil očetovo trgovino, se je učil modroslovja, kemije in rudarske vede. Imel je krasno knjižnico, ki je prišla po njegovi smrti v ljubljansko licejsko knjižnico. Ta knjižnica je vir za vse, ki se za

nimajo za naše slovstvo. Pa tudi naš državni muzej hrani bogato zbirko iz pri-
 rodoslovja, ki je bila Cojzova last. V Cojz-
 zovi hiši so se zbirali veljavni možje ta-
 kratne dobe; tako je bila njegova hiša
 središče prosvetnega in književnega živ-
 ljenja na Slovenskem. Cojz je bodril na-
 šega prvega pesnika Valentina Vodnika in
 našega prvega dramatika Antona Linharta.
 V njegovi hiši je deloval kot tajnik in
 knjižničar naš znameniti slovničar Jernej
 Kopitar. Cojz je podpiral znanost in umet-
 nost, sploh vse, kar je moglo koristiti in
 povzdigniti naš ugled pred svetom.

A. Potočnik.

Zima.

Z mrzlo, koščeno roko bije zima ob
 naša vrata. Blagor tistim, ki se ji izza
 gorke peči in z utešenimi želodčki lahko
 smejejo in ji strižejo korenček. A težko
 njemu, ki nima ne strehe ne kruha in ne
 obleke. Zanj prihajajo hudi časi. Vsem
 dobrim in blagim srcem nujno priporočamo,
 naj ne zabijo svojih siromašnih bratov in

sester, ampak naj jim stoje ob strani. Naš
 Gregorčič lepo veleva:

Odpri srce, odpri roké,
 s rotam olajšuj gorjé!

Kar zmore vsak, to naj vsak stori. Vsaj
 ubogih ptičic se usmilite, ki jih morita
 mraz in glad. Kakšno drobtinico imaš
 doma, ki je ne zavrzi, ampak jo daj pti-
 čicam, da jim pomoreš iz dobre roke in
 dobrega srca!

Alkohol.

Sovražnik telesnega in duševnega zdravja
 — to je alkohol. Na milijone denarja iz-
 mečejo zanj, s tem pa uničijo na milijone
 zdravih ljudi. Neumljivo je to, kako člo-
 vek samega sebe ubija. Boj se alkohola
 kakor gadjega strupa!

Pametnice.

Delo je čast, lenoba je sramota.
 Čista dlan in čista vest sta človeku naj-
 lepša odlika.
 Iz oči v oči gleda poštenjak poštenjaku.

Rešitev zagonetnih kvadratov v 2. številu.

I.

K	R	A	S
R	U	D	A
A	D	A	M
S	A	M	O

II.

K	R	S	T
R	E	T	A
S	T	A	S
T	A	S	T

III.

K	R	I	Ž
R	I	B	A
I	B	A	R
Ž	A	R	A

IV.

K	O	S	T
O	S	L	A
S	L	O	N
T	A	N	K

Prav so jih rešili: Ivan Bolč, Dol. Logatec;
 Ivan Vrtni, Ruše; Silva Mikoličeva, Sodra-
 žica; Ička Lulikova, Ribnica; Mirko Peršič,
 Vrhnika; Metka Vugova, Grobelno; Zlata
 Macarolova, Gor. Pirniče; Gizela Dolenc-
 čeva, Novo mesto; Uroš Ruprecht in Lida
 Cvetkova, Trebnje; Savo Šink, Škofja Loka;
 Majda Kurnikova, Velenje; Angela Koče-
 varjeva, Žalec; Nikolaj Kozak, Ljubljana;
 Bogdana Majerjeva, Rimske toplice; Man-
 fred Janič, Aleksej Vrečko, Erna Burger-
 jeva, Celje; Slavica Zavrlova in Ivan Vuga,
 Komenda; Ljudmila Kolmanova, Ljudmila
 Seničarjeva, Matilda Jagrova, Štefanija Ke-
 bluškova, Marica Praznikova, Ljudmila
 Šterbanova, Berta Brinarjeva, Hrastnik;
 Franja Lapornikova, Boris Dergan, Franc
 Dolšek, Laško. Med rešilce v 2. številu pride
 še Vera Pretnarjeva iz Novega mesta. —
 Nepopolnih rešitev nismo uvaževali.

Žreb je določil najavljeno darilo Zlati Macarolovi v Gor. Pirničah. — Danes raz-
 pisujemo: G. Šilih, Nekoč je bilo jezero.

Cenjeni g. Doropoljski!

Z velikim zanimanjem čitam »Zvonček«, posebno pa lepe pesemce, ki jih poizkušam tudi sam sestavljati. Sedaj hodim v 2. razred meščanske šole, na kateri smo ravno kar izgubili našega dobrega ravnatelja gospoda Pilgrama, ki je šel v zaslužni pokoj. S težkim srcem smo se ločili od njega; saj je storil za nas toliko dobrega, da ga ohranimo v trajnem in hvaležnem spominu.

Veselilo bi me, če bi zagledal v Vašem cenjenem kotičku svoje pisemce.

Vljudno Vas pozdravlja

Milko Gregl,
Brežice.

Odgovor:

Ljubi Milko!

Od trojice pesmi, ki si jih priložil svojemu pismu, objavljam samo eno, in sicer:

Istri.

Krasna si zemlja, Istra moja,
tebi zdaj vlada Italijan.
Ali ko dvigne se naša zastava,
zate se hrabro postavimo v bran.

Zopet svobodna Istra bo naša,
z njo Trst in Reka, Gorica,
saj že dolgo čakamo dneva,
ko zmagó pribori si pravica.

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Dovolite, da tudi jaz stopim med Vaše koticarje. Sem učenec VII. razreda osnovne šole v Črnomlju. Naročnik »Zvončka« sem že drugo leto. Najbolj mi ugaja pripovedka »Kocljeva osveta«. Očeta nimam več. Žal, je umrl v svetovni vojni l. 1917. Sedaj sem pri staremu očetu v Rodinah. V šolo hodim vsak dan. Do šole imam uro hodá.

Če dovolite, drugič kaj več!
Vljudno Vas pozdravlja

v dani
Vinko Beličič,
učenec VII. razr. v Črnomlju.

Odgovor:

Ljubi Vinko!

No, prav lepo je od Tebe, da hodiš vsak dan tako daleč v šolo. Domača šolica ne zadošča Tvoji vedoželjnosti, zato se ne strašiš dnevnega napora, ki Ti ga bo znane bogato poplačalo. Tvoj primer naj služi v zgled onim paglavcem, ki se rajši potepajo, nego da bi redno hodili v šolo. Tako si sami spletajo bič, ki jih bo tepel vse življenja.

*

Velecenjeni g. Doropoljski!

Oprostite, prosim, da Vam danes šele prvič pišem, dasi ravno sem že tretje leto naročnica »Zvončka«. Pred mano je bil naročnik moj brat Milan.

Hodim namreč v I. razred realne gimnazije. Najbolj me zanima prirodopis, a tudi drugi predmeti me zanimajo.

Komaj sem pričakala l. št. »Zvončka«. Jako mi ugaja povest »Dovški Bržot pripoveduje«. Tudi drugo številko pričakujem z veseljem.

Prosim, da tudi moje pisemce uvrstite med svoje koticarje.

Z odličnim spoštovanjem

Gizela Dolenčeva,

učenka I. real. gimn. v Novem mestu.

Odgovor:

Ljuba Gizela!

Dovški Bržot, ki tudi Tebi ugaja, ima še polno malho vrlo zanimivih povesti in prigod, ki bodo zbudile obilo zanimanja v najširših krogih naših čitateljev. Tudi način njegovega pripovedovanja nam je vrlo

povšeč. Tako govori preprost mož iz naroda.

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Hodim v drugi razred. Na »Zvonček« sem naročena šele prvo leto in mi je jako všeč.

Nekoč sem si izmislila povestico, pa Vas prosim, da jo sprejmete v svoj kotiček.

Vetrček in jadrnica.

Nekoč je vel vetrček po morju. Kar zagleda jadrnico in se ji posmehne, rekoč: »Kaj boš ti, mala sirota, jaz te prevrnem zdaj takoj!« Jadrnica pa reče: »Lahko me prevrneš, če sem daleč od brega.« Vetrček reče: »Dajva se izkušati!« Jadrnica je bila zadovoljna. Kakor rečeno, tako storjeno. Vetrček je začel pihati, a jadrnica je hitela na breg in se pravočasno rešila. In vetrček je šel osramočen v druge kraje.

Zvončkova, čitateljica

Majda Mačkoviškova
v Ljubljani.

Odgovor:

Ljuba Majda!

Jadrnica je bila močno pametna. Vetrček ji je kopal jamo, naposled pa se je sam prekucnil vanjo, to se reče, osramočen je moral odpihati drugam. Tako je dostikrat v življenju. Škodoželjnost se sama maščuje. In kdor se poslednji smeje, se smeje najlepše.

Velecenjeni g. Doropoljski!

Že mnogo let sem naročen na »Zvonček«. Komaj ga pričakujem in ga z vso vnemo prebiram. Ko bom velik, bom kapetan vojne ladje. Če boste hoteli, se boste tudi Vi peljali po veliki luži! Peljal Vas bom v Ameriko in Afriko, kjer so ljudje žerci. Pa ne mislite, da bom Vas peljal zato, da bi Vas pojedli! Peljal Vas bom pa zato, ker še gotovo niste bili v Afriki in Ameriki. Poleg tega se boste peljali zastonj!

Nekoliko znam igrati tudi šah. In znamke nabiram. Pa klavir igram. Ker Vas bom peljal zastonj, gotovo ne boste vrgli moje pisma v koš!

S spoštovanjem

Igor Breznik,
uč. III. razr. vadišnice v Ljubljani.

Odgovor:

Ljubi Igor!

Takega pisma še nisem dobil, to moram priznati. Obeta se mi še mnogo veselja,

samo počakati moram, da dorasteš in postaneš kapetan vojne ladje. Ljudožercev se nič ne bojim, ker bom imel takrat še bolj stare kosti, nego jih imam danes. Ako bo treba, se jih boš otepal Ti. A Tebi bo to lahko, ker boš imel sabljo in samokres in zvrhano mero junaštva počez! (Le da bi kmalu to bilo res!)

Čenjeni g. Doropoljski!

Oprostite mi, da Vam pišem. Pišem Vam namreč prvikrat. Letos sem naročen na »Zvonček«. Prejšnja leta mi je list posojal moj tovariš.

Mislil sem ga že večkrat naročiti, toda nisem imel denarja. Prosim Vas, če bo kaj reševati, da bi poslali lahke uganke, da nas bo več rešilcev. Drugič kaj več!

Pozdravlja Vas in vse naročnike »Zvončka«

Rok Čanžek
v Sevnici.

Odgovor:

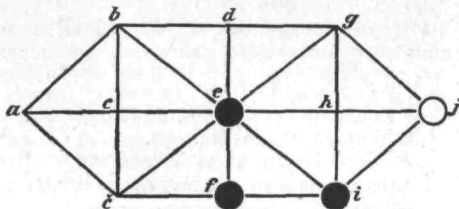
Ljubi Rok!

Lahke uganke? Holaj! Kako pa naj vem, kaj je zate lahko, kaj težko? Mislim, da ni nobena naših ugank tako zapletena, da bi je ne mogla razplesti in razvozlati Tvoja umna in prebrisana pamet. Le glavo vzemi v roke, kadar naskakuješ trde orehe, pa boš strl vsakega! (Vidim Te, kako se porredno muzaš, češ, kako pa naj vzamem glavo v roke in z njo tarem orehe!)

KOTIČKOV ZABAVNIK.

Psi in lisica.

Priobčil V. Jordan.

Psi začno loviti lisico. Med lovom se lovec skriva v točko *j*. Kako priženo psi lisico najhitreje lovcu na muho? (Pika pomeni psa, krog lisico.)

Rešitev prihodnjic.

Rešitev računa v 2. številu.

$$6 - 6 = 0; \quad 30 + 30 = 60; \quad \text{torej} \\ 6 + 30 - 6 + 30 = 60.$$

„Zvonček“, XX. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXI. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXII. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXV. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXVI. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
Letnikov, ki niso tu navedeni, ni več v zalogi

In zadnji glasi ti mi bojo:
Bog čuvaj domovino mojo!

KUPUJTE IN ČITAJTE MLADINSKE SPISE

◀ KI JIH IZDAJA ▶

**DRUŠTVO ZA ZGRADBO UČITELJ-
SKEGA KONVIKTA V LJUBLJANI**

Zahtevajte cenike, ki jih dobite brezplačno
NAROČILA SPREJEMA IN TOČNO IZVRŠUJE

**KNJIGARNA
UČITELJSKE TISKARNE
V LJUBLJANI, Frančiškanska ulica št. 6**

MLADINI PRIPOROČAMO NASTOPNE KNJIGE PO ZNIŽANIH CENAH:

- Baukart: *Marko Senjanin, slovenski Robinson*. Vez. Din 12.—.
- Dimnik: *Kralj Peter I.* Vez. Din 18.—.
- Dimnik: *Kralj Aleksander I.* Vez. Din 30.—.
- Erjavec: *Afriške narodne pripovedke*. Vez. Din 20.—.
- Erjavec: *Kitajske narodne pripovedke*. Vez. Din 20.—.
- Erjavec: *Srbske narodne pripovedke*. Vez. Din 22.—.
- Erjavec-Flere: *Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 40.—.
- Erjavec-Flere: *Fran Levstik, izbrani spisi za mladino*. Broš. Din 18.—, vez. Din 26.—.
- Erjavec-Flere: *Matija Valjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 36.—.
- Erjavec-Flere: *Josip Stritar, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 46.—.
- Erjavec-Flere: *Simon Jenko, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 28.—.
- Erjavec-Flere: *A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 40.—.
- Erjavec-Flere: *J. Kersnik, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 46.—.
- Ewald-Holeček: *Matl narava pripoveduje*. Vez. Din 26.—.
- Ewald-Holeček: *Tiho jezero in druge povesti*. Vez. Din 26.—.
- Flere: *Babica pripoveduje*. Vez. Din 10.—.
- Flere: *Slike iz živalstva*. Vez. Din 24.—.
- Flere: *Pripovedne slovenske narodne pesmi*. Vez. Din 24.—.
- Gangl: *Zbrani spisi*. II., V. in VI. zv. vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zv. vez. Din 18.—, eleg. vez. Din 20.—. (Ostali zvezki so v II. natisu.)
- T. Gaspari in P. Košir: *Sijaj, sijaj, solncecel* (Zbirka koroških popevk.) Din 8.—.
- Karafiat Jan - Dr. Bradač: *Kresničice*. Vez. Din 18.—.
- Manica Komanova: *Narodne pravljice in legende*. Din 16.—.
- Korban: *Vitomilova železnica*. Vez. Din 14.—.
- Kosem: *Ej prijateljski*. Vez. Din 14.—.
- Lah: *Česke pravljice*. Vez. Din 12.
- Mišjakov Julček: *Zbrani spisi*. VI. zvez. (Drugi zvezki so razprodani.) Vez. Din 10.—.
- Möderndorfer Vinko: *Narodne pripovedke iz Mežiške doline*. Eleg. vezano Din 24.—.
- B. Rači: *Belokranjske otroške pesmi*. Vez. Din 8.—.
- Rape: *Mladini*. II., III., IV., V., VI. zvezek. Vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zvezek Din 12.—, VIII. zvezek Din 15.—.
- Rape: *Tisoč in ena noč*. Vez. Din 28.—.
- Ribičič: *Vsem dobrim*. Vez. Din 10.
- V. Riha - Karel Pribil: *Povest o svatbi kralja Jana*. Vez. Din 16.
- Robida: *Da ste mi zdravi, dragi otroci!* Broš. Din 3.—.
- Šilih: *Nekoč je bilo jezero*. Vez. Din 24.—.
- Tille-Pribil: *V kraljestvu sanj*. Broš. Din 6.—.
- Trošt: *Moja setev*. I. in II. à Din 10.—.
- Waštetova: *Mejaši, povest iz davnih dni*. Vez. Din 24.—.
- Zbašnjik: *Drobne pesmi*. Vez. Din 8.—.

VSE TE KNJIGE KAKOR TUDI KNJIGE DRUGIH

ZALOŽB SE DOBE V

KNJIGARNI

UČITELJSKE TISKARNE

V LJUBLJANI

■■■■■■ Frančiškanska ulica št. 6. ■■■■■■